

Ticarileşme İzleme Süreci Sonuçlarının Değerlendirilmesine İlişkin Yöntem

1501-TÜBİTAK Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, 1505-Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı, 1507-TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı, 1509-TÜBİTAK Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, 1511-TÜBİTAK Öncelikli Alanlar Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik P. D. P.(Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı), 1512-Girişimcilik Destek Programı (BiGG), 1812 - Yatırım Tabanlı Girişimcilik Destek Programı (BiGG Yatırım), 1801 Sanayi Ar-Ge Projeleri İçin Geri Ödemeli Ve Hibe Destek Programı ve Yenilik Destek Programı Uygulama Esasları Yönergesi kapsamında çıkılan çağrılara ait projeler için Ticarileşme İzleme Sürecine ait nitel ve/veya nicel sonuçların puanlanmasında aşağıdaki hususlar uygulanacaktır.

Ticarileşme izlemesine konu olan projeye ilişkin Ticarileşme Başarı Puanı (TBP) hesaplanacaktır. Firmanın projelerinden aldığı son 5 yıldaki TBP'lerin ortalaması Firmanın Ticarileşme Başarı Puanı (FTBP) olacaktır. Firmanın projesinin ticarileşme izlemesine başlanabilmesi için, projede teknolojik çalışmaların başarıyla tamamlanmış olması ya da GYK tarafından projede ticarileşme potansiyeli olan belirli çıktıların izlenmesine karar verilmesi gerekir.

NOT: Ticarileşme puanı projenin destek ve ticarileşme izleme sürecinde gerçekleşen aşağıdaki ticari kazanımlar için verilir.

Firmanın Ticarileşme İzlemesine konu olan projesinde süreç aşağıdaki şekilde yürütülecektir;

- 1- Ticarileşme İzleyicisi ilgili teknoloji gruplarınca belirlenir;

Projenin Ticarileşme izleyicisi projenin destek sürecinde görev alan teknik izleyicilerden olabileceği gibi, yeni bir ticarileşme izleyicisi de olabilir. İstendiğinde birden fazla Ticarileşme İzleyicisi görevlendirilebilir. Birden fazla Ticarileşme izleyicisinin olduğu projelerde, izleyicilerin kararları birbirinden farklı ise son kararı GYK verir. Gerektiğinde GYK ticarileşme izleyicisini değiştirebilir.

- 2- Proje önerisi ile birlikte Ticarileşme Planı (TP) sunulur. Ticarileşme planında sunulan bilgiler "III. Boyut Proje Çıktılarının Ekonomik Yarara Ve Ulusal Kazanıma Dönüştürülebilirliği" bölümü değerlendirilirken dikkate alınır.
- 3- Projenin Ticarileşme İzleme Süresince firma tarafından Ticarileşme Raporları (TR) sunulur, değerlendirme aşağıdaki tabloya göre yapılır;

Ticarileşme Raporlarının (TR) Değerlendirilmesi
TR'nin gönderilmesi halinde; Ticarileşme İzleyicisi görevlendirilir ve Ticarileşme İzleyici Raporu (TIR) alınır. Ticarileşme izleyicisi raporunda;
TR alınmasının devamı uygun bulunur ise ve firmanın aksi bir talebi olmadığı sürece firmadan Ticarileşme Raporu alınır, ilgili Ticarileşme Dönemi için "TİCARİLEŞME İZLEMESİ SÜRÜYOR" kararı alınır, Ticarileşme Başarı Puanı verilir, izleme süreci devam eder. Projenin son ticarileşme döneminde ise "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI" kararı alınır, Ticarileşme Başarı Puanı verilir, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır.
TİCARİLEŞME İZLEMESİNE DEVAM EDİLMESİNİ uygun bulmaz ise ilgili alan Grup Yürütme Kurulunca TR ve TIR değerlendirilir ve aşağıdaki kararlardan biri alınır;
a) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu, TR'yi yeterli bulmaz ise Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ" kararı alınır, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, Ticarileşme Başarı Puanı sıfırdır. (Daha önce TR'den puan almış ise bu madde uygulanmaz) b) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu TR'yi yeterli bulur ise projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ SÜRÜYOR" kararı alınır ve TR'ler alınmaya devam edilir. Ticarileşme Başarı Puanı verilir. c) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu TR'yi yeterli bulur ise Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI" kararı alınır, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, Ticarileşme Başarı Puanı verilir. Ayrıca TR'de veya TIR'da projedeki Ar-Ge yoğun faaliyetler ve getirilen yenilikler nedeniyle ticarileşmenin sağlanmadığı belirtilmiş ise GYK tarafından "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI" olarak süreç sonlandırılarak ticarileşme başarı puanı verilebilir. (İSTİSNAİ DURUM)

d) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu firmadan İLAVE BİLGİ talep edebilir, alınan ek bilgi gerektiğinde Ticarileşme İzleyicisi görüşü alınarak tekrar görüşülür (a) veya (b) veya (c) ye karar verilir.
e) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu firmadan TR'de REVİZYON talep edebilir, revizyon sonrası TR için gerektiğinde Ticarileşme İzleyicisi görüşü alınarak tekrar görüşülür (a) veya (b) veya (c) ye karar verilir.
TR'nin gönderilmemesi halinde; Firmadan Ticarileşme Raporunu göndermesi ve/veya göndermeme gerekçesini içeren bilgi yazısı istenir;
TR ve ya Bilgi yazısı alınamaması ya da ticarileşme verilerinin Başkanlığımızla paylaşılacak istenilmemesinin belirtilmesi halinde; ilgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ" kararı alınır, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır. Bu durumda ilgili proje için TBP -12,5 olur. TR yerine sadece Bilgi yazısı alınması halinde; Ticarileşme izleyicisinin görüşü alınarak ilgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca (a) veya (b) veya (c) ye karar verilir.

4- Firma Taleplerinin ve İtirazlarının değerlendirmesi aşağıdaki tabloya göre yapılır;

Firma Taleplerinin ve İtirazlarının değerlendirilmesi	
Talep ve İtiraz	Değerlendirme Yöntemi
Firmanın Ticarileşme Raporunda (TR) Ticarileşme İzleme Sürecinin Erken Sonlandırılmasını ve Ticarileşme Raporlarını sunmamayı talep etmesi halinde	İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca; a) TALEP UYGUN BULUNUR; Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI" kararı alınır, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, Ticarileşme Başarı Puanı verilir. b) TALEP UYGUN BULUNMAZ Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ" kararı alınır, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, Ticarileşme Başarı Puanı -12,5 puan. (Daha önce TR'den puan almış ise bu madde uygulanmaz (a) maddesi uygulanır)
Firmanın Ticarileşme Planını/Raporunu Revize etmeyi talep etmesi halinde	İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca; a) TALEP UYGUN BULUNUR; Ticarileşme Planı/Raporu Revizyona açılır. Revizyon GYK tarafından gerektiğinde ticarileşme izleyicinin görüşü alınarak değerlendirilir. 1. Revizyon onaylanır. 2. Revizyon onaylanmaz. b) TALEP UYGUN BULUNMAZ; Ticarileşme Planı/Raporu Revizyona açılmaz.
Firmanın Ticarileşme İzleyicisine itiraz etmesi halinde	Projenin destek sürecinde görev yapan izleyici için uygulanan usul ve yöntemler kullanılacaktır. Yeni Ticarileşme izleyicisinin belirlenmesi gerekmesi halinde ilgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca belirlenir.
Firmanın Ticarileşme İzleme Süresinde alınan kararlara ilişkin herhangi bir itirazının olması halinde	İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca itiraz değerlendirilir.
NOT: İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca; gerekli görülmesi halinde firmadan ve ticarileşme izleyicisinden ilave bilgi, ek görüş ve raporlarında revizyon istenebilir.	

5- Projenin Ticarileşme Başarı Puanının hesaplanmasında aşağıdaki tablolar kullanılacaktır;

Projeye İlişkin Ticarileşme Başarı Puanı Hesap Tablosu ÜRÜN+SÜREÇ PROJELERİ						
ÖNEMLİ NOT: Satış rakamları firmanın belirttiği yüzde ile çarpıldıktan sonra aşağıdaki işlemler yapılmalıdır.						
TİCARİLEŞME İZLEMESİ SÜRÜYOR ve TİCARİLEŞME	KRİTERLER	Yok	Var	Alt Kriterler		
	YURT İÇİ SATIŞ	0	12,5...25	1< Yurt İçi Satış Performansı ≤3	3< Yurt İçi Satış Performansı ≤5	5< Yurt İçi Satış Performansı

İZLEMESİ BAŞARILI				12,5	18,75	25
	YURT DIŞI SATIŞ	0	25...50	1< Yurt Dışı Satış Performansı ≤3	3< Yurt Dışı Satış Performansı ≤5	5< Yurt Dışı Satış Performansı
				25	37,5	50
	Yurt İçi Satış Performansı: Toplam yurt içi satış tutarının toplam destek tutarına oranını belirtir. Yurt Dışı Satış Performansı: Toplam yurt dışı satış tutarının toplam destek tutarına oranını belirtir.					
	MALİYET DEĞİŞİMİ	0	10	-	-	-
	FİRMA KAYNAKLARINDAKİ DEĞİŞİM	0	5	-	-	-
	DİĞER ÇIKTILAR VE KAZANIMLAR	0	10	-	-	-
TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ	0					

Projeyle İlişkin Ticarileşme Başarı Puanı Hesap Tablosu ÜRÜN PROJELERİ						
ÖNEMLİ NOT: Satış rakamları firmanın belirttiği yüzde ile çarpıldıktan sonra aşağıdaki işlemler yapılmalıdır.						
TİCARİLEŞME İZLEMESİ SÜRÜYOR ve TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI	KRİTERLER	yok	var	Alt Kriterler		
	YURT İÇİ SATIŞ	0	0...30	1< Yurt İçi Satış Performansı ≤3	3< Yurt İçi Satış Performansı ≤5	5< Yurt İçi Satış Performansı
				15	22,5	30
	YURT DIŞI SATIŞ	0	0...55	1< Yurt Dışı Satış Performansı ≤3	3< Yurt Dışı Satış Performansı ≤5	5< Yurt Dışı Satış Performansı
				27,5	41,25	55
	Yurt İçi Satış Performansı: Toplam yurt içi satış tutarının toplam destek tutarına oranını belirtir. Yurt Dışı Satış Performansı: Toplam yurt dışı satış tutarının toplam destek tutarına oranını belirtir.					
	FİRMA KAYNAKLARINDAKİ DEĞİŞİM	0	5	-	-	-
	DİĞER ÇIKTILAR VE KAZANIMLAR	0	10	-	-	-
TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ	0					

ÖNEMLİ NOT: Maliyet Değişimi rakamları firmanın belirttiği yüzde ile çarpıldıktan sonra aşağıdaki işlemler yapılmalıdır.						

Projeyle İlişkin Ticarileşme Başarı Puanı Hesap Tablosu SÜREÇ PROJELERİ			
TİCARİLEŞME İZLEMESİ	KRİTERLER	yok	var

SÜRÜYOR ve TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI	MALİYET DEĞİŞİMİ Proje bazında geliştirilmiş ürünün ticarileştirilmesinde n kaynaklı firmanın toplam maliyet yapısında meydana gelen (sabit maliyet, değişken maliyet) düşüş var mıdır?	0	50
	FİRMA KAYNAKLARINDAKİ DEĞİŞİM	0	20
	DİĞER ÇIKTILAR VE KAZANIMLAR	0	30
TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ	0		

İSTİSNA DURUMLAR	
1	Projede yurt içi satış veya yurt dışı satış olmaması durumunda; projedeki Ar-Ge yoğun faaliyetler ve getirilen yenilikler nedeniyle ticarileşmenin sağlanamadığına GYK tarafından karar verilir, olumlu olanlara 12,5 puan verilir.
2	“Ticarileşme İzlemesi Sürüyor” kararında olan projelerde henüz hiç TR alınmamışsa o proje FTBP’ye dahil edilmez.
3	Firmaya herhangi bir kaynaktan (yerli/yabancı yatırımcı, melek yatırımcı, girişim sermayesi fonu vb.) yatırım yapıldı ise projenin ilgili Ticarileşme dönemine ilişkin TBP’nı 100 Puan olur.
4	Firmanın Ticarileşme İzlemesine konu olan son üç projesi üst üste “TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ” olarak sonuçlanırsa, başarısız olarak sonuçlanan üçüncü projesinin Ticarileşme Başarı Puanı (-12,5) puan olacaktır.
5	Yurt içi ve Yurt dışı satışın destek tutarına oranları her biri ayrı ayrı 1’den küçük olup toplamda ise 1’den büyük olan projelerde satış puanı olarak tek bir puan verilir (12,5 puan)
6	TR ve ya Bilgi yazısı alınamaması ya da ticarileşme verilerinin Başkanlığımızla paylaşılma istenilmemesinin belirtilmesi halinde; ilgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca “TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ” kararı alınır, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır. Bu durumda ilgili proje için TBP -12,5 olur.

KRİTER DETAYI TABLOSU	
YURT İÇİ SATIŞ	Geliştirilmiş ürünün yurt içi satışı var ise
YURT DIŞI SATIŞ	Geliştirilmiş ürünün yurt dışı satışı var ise
MALİYET DEĞİŞİMİ	Geliştirilmiş üründen kaynaklı firmanın toplam maliyet yapısında (sabit maliyet, değişken maliyet) değişim var ise
FİRMA KAYNAKLARINDAKİ DEĞİŞİM	Toplam personel sayısında, Ar-Ge personeli sayısında ve Ar-Ge harcamalarında artış var ise
DİĞER ÇIKTILAR VE KAZANIMLAR	Ürüne/sürece ait firmanın varsa fikri haklarla ilgili yapmış olduğu başvuru/tescil ve/veya lisans gelirleri var ise Firmada kapasite artışı (örneğin; yeni hat kurulumu, tezgah alımı, tesis&altyapı kurulumu vb.) var ise ya da projeden kaynaklı ilave yeni ürün/hizmet /süreç geliştirildi ise, yeni projeler başlatıldı ise

NOTLAR:

- 1- Ticarileşme puanları birikimli olarak hesaplanacaktır; (Varsa TR0 için hesaplanan puan TR1'den, TR1 için hesaplanan puan TR2'den ve TR2 için hesaplanan puan TR3'den küçük olamaz.)
- 2- Ticarileşme puanı 100 puanı geçemez
- 3- Yurtiçi ve yurtdışı satış puanları hesaplanırken satışlar birikimli olarak hesaplanır
- 4- MALİYET DEĞİŞİMİ, FİRMA KAYNAKLARINDAKİ DEĞİŞİM ve DİĞER ÇIKTILAR VE KAZANIMLAR kısmından alınan puanlar ilerleyen TR'lerde silinmez.

Örnek:

Bir ürün geliştirme projesinde; aşağıdaki yurt içi satış tutarları olsun ve proje sonucu ortaya çıkan ürünün satışının yüzde olarak %100 olarak girmiş olsun.

	Proje Destek Bitiş Tarihinde	Proje Destek Bitiş Tarihi ile 1. Yıl Arası	1.yıl ile 2. Yıl Arası	2.yıl ile 3. Yıl Arası	3. yıl ile 4. Yıl Arası	4. yıl ile 5. Yıl Arası
Proje Sonucu Ortaya Çıkan Ürünün Yurt İçi Satış Tutarı	3.000.000	5.000.000	4.000.000	1.000.000	3.000.000	0

Firmaya verilen destek tutarı: 4.000.000 TL olsun, bu durumda

TR-1 için yurt içi satış puanı hesaplama: $3.000.000 + 5.000.000 = 8.000.000$ TL

$8.000.000 / 4.000.000 = 2 \rightarrow 15$ puan

TR-1 yurt içi satış puanı = 15

TR-2 için yurt içi satış puanı hesaplama: $3.000.000 + 5.000.000 + 4.000.000 + 1.000.000 = 13.000.000$ TL

$13.000.000 / 4.000.000 = 3,25 \rightarrow 22,5$ puan

TR-2 yurt içi satış puanı = 22,5

TR-3 için yurt içi satış puanı hesaplama: $3.000.000 + 5.000.000 + 4.000.000 + 1.000.000 + 3.000.000 + 0 = 16.000.000$ TL

$16.000.000 / 4.000.000 = 4 \rightarrow 22,5$ puan

TR-3 yurt içi satış puanı = 22,5

ÖRNEK:

Varsa TR0'da veya TR1'de MALİYET DEĞİŞİMİ, FİRMA KAYNAKLARINDAKİ DEĞİŞİM ile DİĞER ÇIKTILAR VE KAZANIMLAR'dan alınan puanlar TR2 ve TR3'de 0 (sıfır) olamaz

	TR0 Proje Bitiş Tarihindeki	TR1 Proje Destek Bitiş Tarihi ile 1. Yıl Arası	1.yıl ile 2. Yıl Arası	TR2 2.yıl ile 3. Yıl Arası	3. yıl ile 4. Yıl Arası	TR3 4. yıl ile 5. Yıl Arası
MALİYET DEĞİŞİMİ	yok	var	var			
FİRMA KAYNAKLARINDAKİ DEĞİŞİM	yok	yok	yok	var	var	
DİĞER ÇIKTILAR VE KAZANIMLAR	yok	var				

- 6- Yürürlükten kaldırılan projelerde ilgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunun değerlendirmesine bağlı olarak;
- İlgili uygulama esaslarına göre **kasıtsız yürürlükten kaldırılan projeler 50 TİCARİLEŞME İZLENMİYOR koduna alınır.**
 - İlgili uygulama esaslarına göre **kasıtlı olarak yürürlükten kaldırılan projeler 53-TİCARİLEŞME BAŞARISIZ koduna alınır ve Ticarileşme Başarı Puanı olarak -12,5 puan verilir.**